

HAFTAYA BAKIŞ

ABD’de ekonomik büyüme hız kazanıyor.

2018 yılında Fed başkanlık koltuğuna oturması beklenen Powell’ın geçtiğimiz hafta ABD Senatosu’nda yaptığı konuşma küresel piyasalarda yakından takip edildi. İş gücü piyasalarındaki gelişmelerin hanehalkı tüketim harcamalarını olumlu yönde etkilediğini ifade eden Powell, ABD ekonomisinin 2017 yılında %2,5 büyüme kaydetmesinin beklendiğini ve bu oranın 2018 yılında da korunmasının öngörüldüğünü belirtti. Fed Başkan adayı, mevcut koşulların Aralık ayı FOMC toplantısında faiz artırımını desteklediğini dile getirdi. Powell’ın açıklamalarında dikkat çeken bir diğer nokta da Fed’in bilanço görünümüne dair yaptığı değerlendirmelerdi. Önümüzdeki 3-4 yılda Fed bilançosunun tedrici olarak 2,5-3,0 trilyon dolar aralığına küçültüleceğini öngören Powell, bilançodaki varlıkların daha çok ABD Hazine tahvillerinden oluşması gerektiğini ifade etti.

ABD’de üçüncü çeyrek GSYH büyümesi %3’ten %3,3’e revize edilerek son üç yılın en iyi performansını sergiledi. Bu gelişmede, yatırım harcamaları kaleminde yapılan revizyonun ekonomik büyümeye daha fazla katkı sağlaması etkili oldu. Ayrıca, hafta içerisinde açıklanan beklenen konut satışları, tüketici güven endeksi ve kişisel gelirler verileri de beklentileri aşarak olumlu bir görünüm sundu. ABD’de vergi reformuna dair belirsizliklerin hafiflemesiyle borsa endekslerindeki yükseliş belirginleşti. Öte yandan haftanın son işlem gününde ABD’de artan siyasi belirsizlikler nedeniyle yatırımcıların ihtiyatlı bir tavır sergiledikleri görüldü. Bu gelişmede daha önce FBI’ya yalan ifade verdiğini kabul eden eski Ulusal Güvenlik Danışmanı Micheal Flynn’in mahkemede Rus tarafı ile Trump’ın bilgisi dahilinde temas kurduğunu da itiraf edeceği yönündeki haberler etkili oldu. Hafta içerisinde %2,44 seviyesini test eden ABD 10 yıllık Hazine tahvillerinin faizi Cuma günü hızlı gerileyerek %2,36 düzeyinde gerçekleşti.

Euro Alanı’nda işsizlik oranı geriliyor.

Euro Alanı’nda iktisadi faaliyetin gelişim kaydetmesinin etkileri işgücü piyasalarına da yansıyor. Bölgede aşağı yönlü bir seyir izleyen işsizlik oranı Ekim ayında %8,8 ile Ocak 2009’dan bu yana en düşük seviyesinde kaydedildi. Öncü verilere göre Kasım’da yıllık tüketici enflasyonu bir önceki aya göre 10 baz puanlık artışla %1,5’e çıkarken, bu yükselişte enerji fiyatlarındaki gelişmelerin ön plana çıktığı görüldü. Bununla birlikte aynı dönemde çekirdek enflasyon göstergelerinin yatay seyrini sürdürmesi, ECB’nin para politikalarındaki normalleşme için zamana ihtiyaç duyduğu yönündeki görüşleri destekledi. Haftanın son işlem gününde açıklanan Euro Alanı Kasım ayı imalat PMI endeksi 60,1 seviyesinde gerçekleşerek son 17 yılın en yüksek seviyesine ulaştı. Bölge ekonomisindeki toparlanmanın genele yayıldığı görüldü.

Son haftalarda Brexit müzakerelerinde tarafların kaydettiği aşama Avrupa ekonomisine yönelik olumlu havayı destekliyor. Geçtiğimiz hafta içerisinde Birleşik Krallık’ın birlikten çıkış sürecinde 45-55 milyar euroluk fatura karşılığında AB ile anlaşmaya yakın olduğu haberi gündeme geldi. Müzakerelerin başlangıcında AB 60 milyar euroluk bir ödeme yapılması gerektiğini belirtiyordu. EUR/USD ve GBP/USD pariteleri hafta içinde son iki ayın en yüksek seviyelerine yaklaştı.

HAFTALIK VERİLER

	24.Kas	1.Ara	Değişim		24.Kas	1.Ara	Değişim
BIST-100 Endeksi	104.539	103.559	-% 0,9 ▼	EUR/USD	1,1930	1,1889	-% 0,3 ▼
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	%14,15	%13,51	-64 bp ▼	USD/TL	3,9427	3,9123	-% 0,8 ▼
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	%2,34	%2,36	2 bp ▲	EUR/TL	4,7046	4,6541	-% 1,1 ▼
EMBI+ (baz puan)	343	339	-4 bp ▼	Altın (USD/ons)	1.288	1.280	-% 0,6 ▼
EMBI+ Türkiye (baz puan)	318	310	-8 bp ▼	Petrol (USD/varil)	63,8	64,3	% 0,8 ▲

bp: baz puan

OPEC petrol arzındaki kısıntı süresini uzattı.

OPEC, Viyana'da gerçekleştirdiği toplantısında günlük petrol üretimindeki 1,8 milyon varillik kesintinin halihazırda Mart 2018'e kadar olan süresinin 2018 sonuna kadar uzatıldığını açıkladı. Yaşanan iç karışıklıklar nedeniyle önceki kararda üretim kesintisinden muaf tutulan Nijerya ve Libya'nın günlük üretimlerine de 2,8 milyon varillik üst sınır getirildi. OPEC üyeleri tarafından yapılan açıklamalarda, petrol piyasalarındaki arz/talep koşullarının iyileşme kaydettiği ifade edilerek Brent türü petrolün varil fiyatı için 60 dolarlık seviyenin makul olduğu dile getirildi. Bununla birlikte, petrol fiyatlarında olası bir yükseliş yaşanması durumunda OPEC üyelerinin gelişmeleri değerlendirmek üzere Haziran 2018'de yeniden toplanacakları açıklandı. Bu çerçevede, Brent türü petrolün varil fiyatı haftanın son işlem gününü 64,3 seviyesinde tamamladı. Altın fiyatları ise ABD'de yükselen tahvil faizleri nedeniyle yönünü aşağı çevirdi. Küresel piyasalarda altın fiyatları haftalık bazda %0,6 gerileyerek 1.280 ons/dolar seviyesinde gerçekleşti.

OECD büyüme tahminlerini güncelledi.

Geçtiğimiz hafta OECD Kasım ayı Global Ekonomik Görünüm raporunu yayımladı. OECD, 2017 yılı için küresel büyüme tahminini 0,1 puanlık artışla %3,6'ya yükseltirken, küresel büyümenin 2018 ve 2019'da sırasıyla %3,7 ve %3,6 seviyesinde gerçekleşeceğini öngördü. OECD Türkiye'ye yönelik büyüme tahminlerini ise, 2017 ve 2018 yılları için %6,1 ve %4,9 düzeyine yükseltti. Türkiye'de yapısal reformlarda kaydedilen ilerlemeye atıfta bulunan OECD, bu gelişmenin mali şeffaflık, enflasyon ve özel sektör yatırımlarına katkısına dikkat çekti. Bununla birlikte, Kuruluş Türkiye'nin yüksek cari açığı nedeniyle dış finansmana ihtiyacı bulunduğunu ve bu durumun finansal kırılganlıklara yol açtığını vurguladı.

S&P'den açıklamalar...

Kredi derecelendirme kuruluşu S&P tarafından yapılan açıklamada son dönemde Türk Lirası'nda gözlenen zayıflığın enflasyon üzerindeki olumsuz etkilerine dikkat çekilerek, para politikası uygulamalarının önemi vurgulandı. S&P, piyasa faizlerindeki yükselişin Türkiye'nin kredi notu üzerinde şu an için baskı uygulamadığını, ancak enflasyondaki yükselişin sürmesi ve TCMB'nin önlemlerinin yetersiz kalması halinde kredi notunun ilerleyen dönemde düşebileceğini ifade etti.

Dış ticaret açığında genişleme...

Dış ticaret açığındaki genişleme son aylarda belirginleşti. Ekim ayında ihracat %9 artarak 13,9 milyar USD olurken, ithalat %25'lik yükselişle 21,3 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Böylece, dış ticaret açığı yıllık bazda %74 oranında genişledi. Bu dönemde ihracatın ithalatı karşılama oranı %75,2'den %65,6'ya geriledi. Motorlu kara taşıtları ile kazanlar ve makineler ihracatındaki olumlu performans Ekim'de ön plana çıktı. Yılın üçüncü çeyreğinde ivme kaybeden çelik ihracatı Ekim'de iyileşme kaydetti. En büyük pazarımız olan Euro Alanı'na ihracatın EUR/USD paritesindeki yükselişten olumlu yönde etkilendiği görüldü. İthalat tarafında ise, yurt içinde iktisadi faaliyetin canlı seyrine bağlı olarak ara mali ithalatının hız kazandığı görüldü. Ayrıca, son dönemde petrol fiyatlarının yükseliş kaydetmesi nedeniyle Türkiye'nin enerji faturasının artması göze çarptı. Önümüzdeki dönemde, petrol fiyatlarındaki gelişmeler nedeniyle ithalat tarafındaki artışlara karşılık AB kaynaklı talebin ihracatı destekleyeceğini düşünüyoruz ([Dış Ticaret Dengesi Raporumuz](#)).

Kasım ayında enflasyon hızlı arttı.

Son dönemde Türk Lirası'nda gözlenen değer kaybı ve küresel piyasalarda yükseliş kaydeden petrol fiyatları yurt içinde enflasyon üzerinde yukarı yönlü baskı uyguluyor. Kasım ayında TÜFE aylık bazda %1,49 ile piyasa beklentisinin üzerinde arttı. Böylece, TÜFE'deki yıllık artış %12,98'e ulaşarak enflasyon sepetinin oluşturulmaya başladığı 2003 yılından bu yana en yüksek seviyesinde gerçekleşti. Kasım ayında gıda ve alkolsüz içecekler grubunda kaydedilen fiyat değişimleri TÜFE'yi 46 baz puan artırıcı yönde etkiledi. Bu gelişmede tarladan turfanda üretime geçiş sürecinde işlenmemiş gıda fiyatlarındaki hızlı yükseliş ön plana çıkarken, çiğ süt fiyatlarındaki önceki artışların da işlenmiş gıda fiyatlarını yukarı yönlü etkilediği görüldü. Akaryakıtta gelen zamlar ulaştırma grubunda etkisini

göstererek Kasım ayı enflasyonunun 33 baz puan yükselmesine neden oldu. Mevsimsel faktörlerin yanı sıra enflasyon sepetinde yapılan değişikliklerle birlikte giyim ve ayakkabı grubundaki fiyat gelişmeleri enflasyona 28 baz puanlık katkı sağladı. Döviz kurlarındaki değişimlere karşı duyarlılığın daha yüksek olduğu Yİ-ÜFE, Kasım ayında %2,02 arttı. Böylece, Yİ-ÜFE'deki yıllık artış %17,3'e ulaştı.

TCMB'den olumlu mesajlar...

Geçtiğimiz hafta TCMB Finansal İstikrar Raporu'nu yayımladı. Raporda küresel piyasaların, dünya ekonomisine dair iyimserlik, risk iştahındaki artış ve gelişmiş ülke para politikalarına dair belirsizliklerin azalmasından kaynaklanan destekle olumlu seyrini sürdürdüğü belirtildi. TCMB, Türkiye ekonomisinin kamu maliyesi teşvikleriyle birlikte uygulanan makroihtiyati politikalar sonucu güçlü seyrettiğini açıkladı. İktisadi faaliyetteki artışın üçüncü çeyrekte de devam ettiğini dile getiren TCMB, önümüzdeki dönemde yurt içinde ekonomik aktivitenin potansiyeline yakınsayacağını altını çizdi. Makroihtiyati teşviklerin ve KGF kefaletli kredilerin büyümeye kademeli olarak azalan etkisi TCMB'nin bu öngörüsüne temel teşkil etti. Türk bankalarının olası şoklara karşı güçlü likidite pozisyonunu koruduğu belirtilirken, sektörün aktif kalitesinin iyileşme kaydettiği vurgulandı.

Yurt içi piyasalarda dalgalı görünüm...

Son dönemde artan belirsizlikler nedeniyle risk iştahının düştüğü yurt içi piyasalar haftaya zayıf bir başlangıç yaptı. Geçtiğimiz Salı günü belirginleşen satışlar nedeniyle 102 bin puanın altını test eden borsa endeksi, izleyen günlerde yatırımcıların düşük seviyelerden alım yapmaları nedeniyle yönünü tekrar yukarı çevirdi. Bununla birlikte BİST-100 endeksi hafta genelinde %0,9 gerileyerek haftayı 103.559 puanda tamamladı. Borsa endeksine benzer hareket eden Türk Lirası, haftanın ikinci yarısında bir miktar değerlendirildi. Bu gelişmede, Türk Lirası'ndaki kayıpların sürmesi halinde TCMB'nin, 14 Aralık'taki toplantısı öncesinde, sürpriz biçimde ara toplantı gerçekleştirerek faiz artırımına gidebileceği yönündeki değerlendirmeler etkili oldu. Ayrıca, Cuma günü küresel piyasalarda zayıflayan ABD dolarındaki bu hareket yurt içi piyasalara da yansdı. Haftanın ilk yarısında 4,33 ile tarihi yüksek seviyesine ulaşan kur sepeti (0,5*USD+0,5*EUR), Cuma günü 4,28 düzeyinde gerçekleşti. Öte yandan, TL cinsi borçlanma araçlarına yönelik artan ilgi göze çarptı. Getiri eğrisi orta ve uzun vadede aşağı yönlü seyretti. Gösterge tahvilin bileşik faizi haftalık bazda 64 baz puan gerileyerek haftayı %13,51 seviyesinde tamamladı.

SEKTÖREL GELİŞMELER

Turizm sektöründe iyileşme devam ediyor.

Türkiye'ye gelen **yabancı ziyaretçi sayısı** Ekim'de geçen yılın aynı ayına göre %22,2 arttı. İlgili dönemde en fazla ziyaretçi Rusya'dan gelirken, bu ülkeyi Almanya ve İran izledi. Ocak-Ekim döneminde de ziyaretçi sayısındaki yıllık artış %28 düzeyinde kaydedildi. Böylece, Türkiye'ye gelen turist sayısı 6,4 milyon kişi artarak 29 milyona ulaştı. İlk on aylık dönemde Rusya'dan gelen ziyaretçi sayısı 3,8 milyon kişi artarak turizm sektöründe gözlenen iyileşmeye en fazla katkısı sağladı. Aynı dönemde İran ve Irak'tan gelen turist sayısı da 1,1 milyon kişi arttı. Önceki yıllarda turizm pazarının yaklaşık yarısını oluşturan Avrupa çıkışlı ziyaretçi sayısının ise zayıflama eğiliminde olduğu görüldü. 2015 yılının ilk 10 aylık döneminde 17,6 milyon kişi olan Avrupalı ziyaretçi sayısı, 2016 ve 2017 yıllarında sırasıyla 12,1 milyon ve 11,9 milyon seviyesinde gerçekleşti.

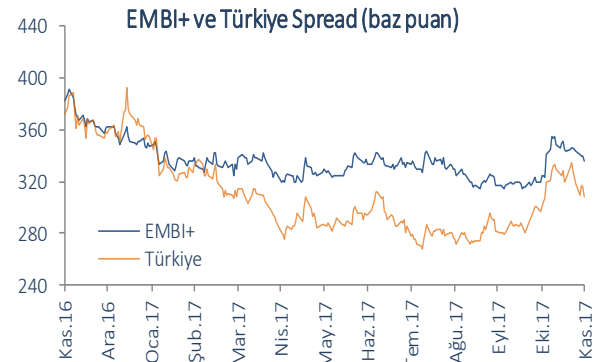
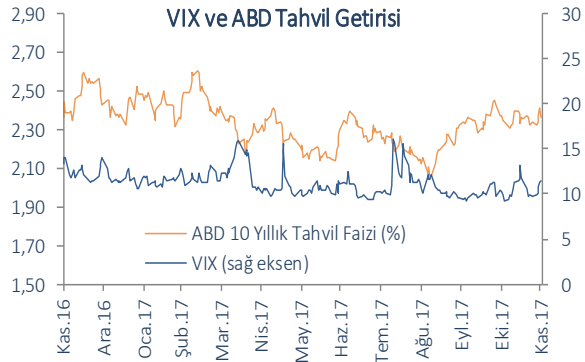
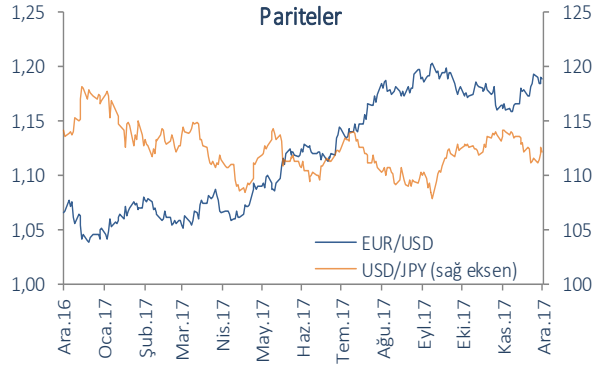
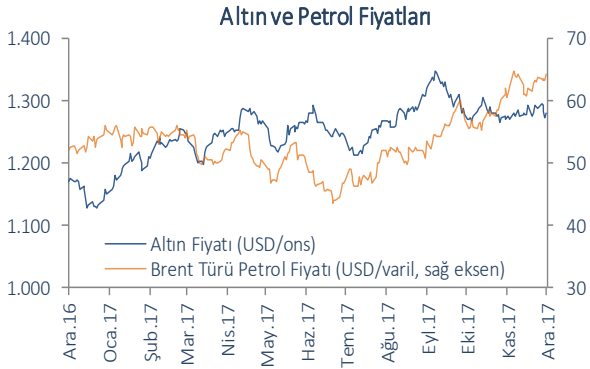
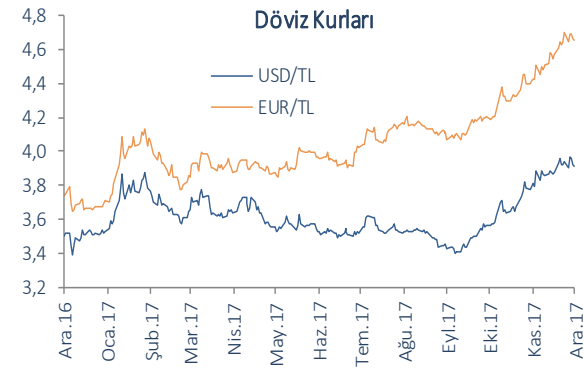
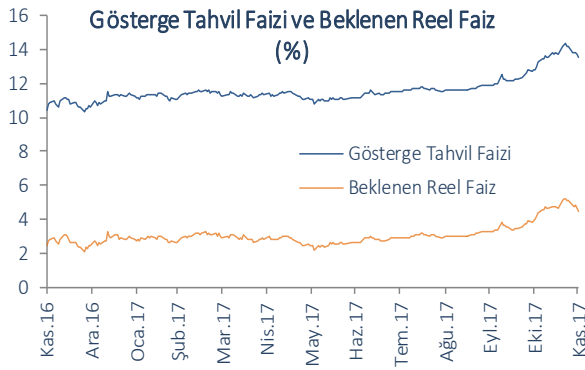
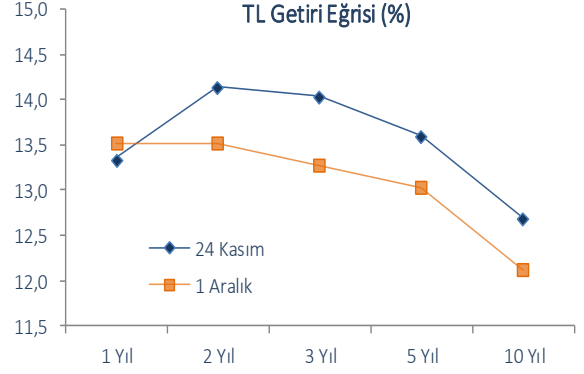
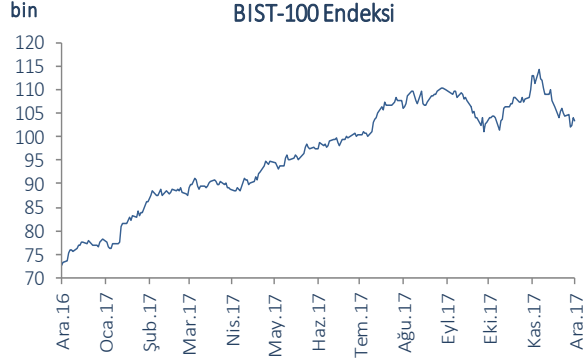
Konut fiyatları...

TCMB tarafından yayımlanan verilere göre Eylül 2017 itibarıyla Türkiye genelinde konut fiyatları yıllık bazda %9,6 oranında artış kaydetti. Böylece, yılın ilk çeyreğinden bu yana zayıf bir performans sergileyen konut fiyatlarındaki artış Eylül ayında yönünü hafif yukarı çevirdi. Türkiye genelinde en fazla konutun el değiştirdiği İstanbul'da yaşanan fiyat gelişmeleri son dönemde dikkat çekiyor. Nitekim, son 2 yıllık dönemde ivme kaybeden İstanbul'da konut fiyatlarındaki yıllık artış %5,7 düzeyinde gerçekleşti. Bu oran, Eylül 2015'te %24 seviyesindeydi. Önceki yıllarda fiyat artışlarının %8-11 arasında dalgalı seyrettiği Ankara'da konut fiyatları Eylül ayında yıllık bazda %7,6 arttı. Ülke genelinde konut fiyatlarında gerçekleşen soğumaya rağmen İzmir'de fiyat artışlarının hız kazandığı görüldü. İlde konut fiyatları bir önceki yılın aynı dönemine göre %16,8'lik yükseliş kaydetti.

BOTAŞ'tan yeni düzenlemeler...

Son dönemde küresel piyasalarda yükseliş kaydeden enerji fiyatlarının yanı sıra Türk Lirası'ndaki değer kaybının hızlanması doğalgazda dış pazara bağımlı Türkiye'de düzenleyici kurumların yeni adımlar atmasına neden oluyor. BOTAŞ, doğalgaz bazlı elektrik santrallerine verdiği gazın tarifesini %8,4 artırdığını açıkladı. Bu gelişmeye ek olarak BOTAŞ, yıllık tüketimi 50 milyon m³'ün üzerindeki doğalgaz santrallerinin 2018 yılı taleplerinin %40'ını karşılayacağını belirtti. Bu durum, büyük doğalgaz çevrim santrallerinin gaz taleplerini BOTAŞ'a göre daha yüksek maliyetli serbest piyasadan karşılayacağına işaret ediyor. Yapılan zamlarla birlikte 0,76 TL'ye ulaşan BOTAŞ çıkışlı elektrik üretimi amaçlı doğalgazın sm³ fiyatı, serbest piyasada 0,85 TL'de bulunuyor. Türkiye'de elektrik üretiminin yaklaşık üçte birlik kısmının doğalgazdan yapıldığı göz önünde bulundurulduğunda; BOTAŞ'ın aldığı son kararların elektrik fiyatları üzerinde yukarı yönlü baskı uygulayabileceğini düşünüyoruz.

PIYASALARDAKİ GELİŞMELER

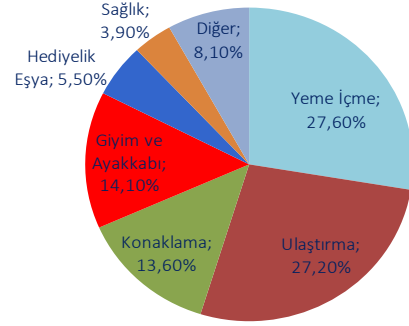
Kaynak: Reuters

NEDEN ÖNEMLİ

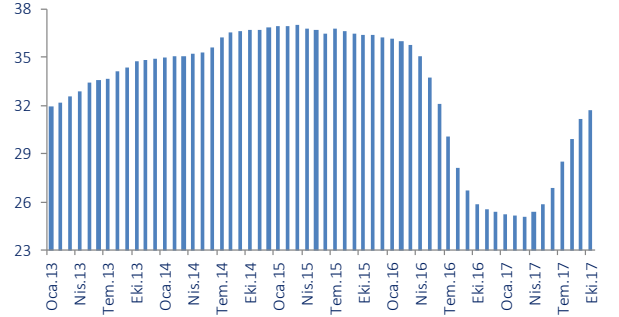
Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından aylık bazda yayımlanan **Yabancı Ziyaretçi İstatistikleri**, Türk turizm sektörüne dair gelişmeleri yansıtmaktadır. Turizm sektörü ulusal gelir içindeki payı, cari işlemler dengesi üzerindeki etkisi, yarattığı istihdam ve bir çok sektörle etkileşim halinde olması nedeniyle Türkiye ekonomisi için çok önemli bir konumdur. Turizm harcamalarının dağılımına göre özellikle ulaştırma ve yeme içme sektörleri turizmle yakın ilişki içerisinde.

2015 yılında 36,2 milyon turisti ağırlayan Türkiye, dünyada en çok tercih edilen 6. destinasyon olmuştur. 2016 yılında ise, gerek Rusya ile yaşanan siyasi kriz gerekse güvenlik yönlü endişeler nedeniyle turist sayısı %30,4'lük düşüşle 25,4 milyona gerilemiştir. Bununla birlikte, son dönemde turist sayısı yeniden artış eğilimine girmiştir. 12 aylık kümülatif verilere göre, Ekim 2017 itibarıyla, ülkemize gelen turist sayısı yıllık bazda %22,5 yükselmiş ve 31,7 milyon kişiye ulaşmıştır. Sektörde gözlenen iyileşmede düşük baz etkisinin önemli rolü olup konaklama sektöründe yapılan indirimler nedeniyle iyileşme turizm gelirleri tarafına henüz yeterli ölçüde yansıyamamıştır. Turizm sektöründe gözlenen toparlanmanın önümüzdeki dönemde devam etmesi beklenmektedir.

Turizm Harcamalarının Dağılımı* (2016)

Türkiye'ye Gelen Ziyaretçi Sayısı (12 aylık kümülatif, milyon kişi)

*: Paket tur harcamalarını içermeyip kişisel harcamaların dağılımını göstermektedir.

HAFTALIK VERİ GÜNDEMİ

		Dönemi	Piyasa Beklentisi
4 Aralık	Tüketici Fiyat Endeksi	Kasım	%1,49 (G)
	Yurt içi Üretici Fiyat Endeksi	Kasım	%2,02 (G)
	ABD Fabrika Siparişleri	Ekim	-%0,4
5 Aralık	ABD Dış Ticaret Dengesi	Ekim	-48,3 milyar USD
	ABD Hizmetler ISM	Kasım	54,7
7 Aralık	Euro Alanı GSYH (reziyon)	Ç3	%0,6
	Almanya Sanayi Üretimi	Ekim	%1,4
8 Aralık	Sanayi Üretimi	Ekim	
	ABD Tarımdışı İstihdam	Kasım	185 bin kişi
	ABD İşsizlik Oranı	Kasım	%4,2

(G) Gerçekleşme

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.